

25. Nov. 1893: Forelæggelse af Lovforslag.

Foruden dette ligger det ogsaa nær, at Ønsket er kommet op om at begunstige og støtte Kreditten for Kommunerne og naturligvis, naar Ønsket rejstes fra Landbrugets Side, tænkes der nærmest paa Landkommunerne. Der er jo ingen Tvivl om, at Kommunelaanene høre til Landets allerfineste Papirer. Næst Staten maa man gaa ud fra, at Kommunerne ere de sikreste Institutioner i Landet. De hvile jo for det første paa den almindelige borgerlige Stattepligt, og paa den anden Side vide vi alle, at Statterne, ogsaa Kommuneskatterne gaa forud for enhver anden Prioritet i Ejendomme, saa saadanne Laan efter deres Natur maatte høre til de allerfineste Papirer. Det er derfor et naturligt Krav fra Kommunerens Side, at udbytte den Merværdi, som Kommunelaanenes Obligationer maa antages at have i Retning af, at man ogsaa for dem faar en nedsat Rente eller, hvad der bethyder det samme, en højere Kapitalkurs. Det er heller ikke nogen ny Tanke; der har foreligget for nogle Aar siden, ikke her i Tinget, men i det andet Ting, et Forslag om Oprettelse af en kommunal Kredittforening, som altsaa skulde give Kommunerne Udgang til at optage Laan paa de bedst mulige Bilkkaar. Det er dette Forslag, som vi ønske at genoptage og paa ny at forelægge for Rigsdagen. Det fremkommer væsentligt i samme Stikfælde, som det Forslag, der blev behandlet i det andet Ting uden at blive ført til Ende; men vi have dog troet det rigtig at gøre en Forandring, som vi haabe vil billiges fra alle Sider, nemlig denne, at medens denne Kredittforening foreslaas som en Helhed med fælles Bestyrelse, bør den deles i to Afdelinger, een for Købstadkommuner og een for Landkommuner. Jeg tror, at denne Deling vil lette Sagens Fremme, thi der vil med eller uden Grund være en manglende Tilbøjelighed til at indgaa paa et gensidigt solidarisk Ansvar mellem Land- og Købstadkommunerne; kunne de derimod holdes hver for sig, ville alle Hensyn blive tydelstgjorte, og ingen vil blive afstaaen fra at tage Del i en saadan Kredittforening. Dette er altsaa Forslag Nr. 2, som af den højtærede Formand anmeldt.

Forslag Nr. 3 gaar ud paa at imødekomme Fordringen om en Lettelse i Hart-

fornsbefattningen. Jeg omtalte allerede denne Bestræbelse, dette Ønske under Finanslovens første Behandling, og jeg antog da, at man nærmest maatte rette sin Opmærksomhed paa Befattningen til Amtsfondene. Der kan klages over Befattningen til Staten og til Sognekommunerne, og det kan gøres med mere eller mindre Grund; men sikkert er det, at alle ville være enige om, at Befattningen til Amtskommunerne er i sin Natur ubilligerved, at samtlige Amtets Udgifter nu alene hvile paa Hartkornet. At dette er ubilligt, vil næppe nogen kunne modsig, saa vist som de Opgaver, der ere stilledes Amtene, jo omfatte almindelige Samfundsanliggender, som i lige saa høj Grad komme de andre Samfundsklasser til gode som dem, der besidde Hartkornet. Det vil jo vistnok til sin Tid blive nødvendigt at foretage en endelig Omordning af de Indtægter og Udgifter, som paahvile Amtene, men naar vi skulle haabe og ønske hurtigt at kunne naa til en Foranstaltning, der kan lette Amtene over for dens nuværende Byrder, tror jeg, man skal undgaa at komme ind paa Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade Indtægterne og Udgifterne skulle endelig fordeles. Men Forslaget gaar derfor ud paa, at indtil videre lader det sig kun gøre derigennem, at den Institution, der er Udtrykket for det hele Samfund, overtager en Del af Amternes nuværende Udgifter, nemlig Statskassen. Jeg vilde vistnok være betænkelig ved en saadan Foranstaltning, naar det ikke stod i Forbindelse med den Betragtning, som jeg allerede tillod mig at gøre gældende ved Lite Behandling af Finansloven, at der i vor Statshusholdning maa ventes at kunne gøres saadanne Indskrænkninger og saadanne Besparelser, der vilde komme til at svare til det Beløb, som det forekommer mig rimelig kunde være det, hvormed Amtsfondene lettes. Til Amtene paalignes nu paa Hartkorn og Kommunerne i alt et Beløb af ca. 5 Mill. Kr.; Forslaget gaar ud paa, at Halvdelen heraf indtil videre overtages ved Hjælp af et Tilskud fra Finanserne, det gaar altsaa ud paa et Tilskud fra Statskassen af ca. 2½ Mill. Kr. til Amtsrepartitionsfondene, og som Følge deraf vil altsaa den Del af Amternes Udgifter, der hviler paa Alger og Engs Hartkorn, og som er fordelt paa Landkommunerne i Henshold til § 50 i Landkommunalloven, herefter